

SFS 2000:462

Utkom från trycket
den 19 juni 2000

Lag om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn;

utfärdad den 8 juni 2000.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Allmänna bestämmelser

1 § Lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn och denna lag träder i kraft den 1 januari 2003. Bestämmelserna i lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn gäller också, om inte annat följer av 2–20 §§, i fall då rätten till efterlevandepension eller efterlevandestöd grundas på dödsfall som inträffat före ikraftträdandet.

2 § Efterlevandepension och efterlevandestöd till barn enligt lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn skall utan ansökan betalas ut fr.o.m. januari 2003 till den som vid utgången av år 2002 uppbär efterlevandepension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller underhållsstöd enligt lagen (1996:1030) om underhållsstöd, under förutsättning att rätt till förmånen föreligger enligt förstnämnda lag eller denna lag.

3 § Med försäkringstid för garantipension enligt lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn skall för tid före den 1 januari 2003 avses bosättningstid enligt 5 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring i kapitlets lydelse före den 1 januari 2003.

Barnpension och efterlevandestöd till barn

4 § I fråga om barnpension på grund av dödsfall som inträffat före ikraftträdandet skall, i stället för vad som föreskrivs i 2 kap. 3 och 4 §§ lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, gälla följande.

Barnpension skall beräknas som summan av

1. 30 procent av hel förtidspension, beräknad enligt 13 kap. 2 och 3 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring i paragrafernas lydelse före den 1 januari 2003, som den avlidne var berättigad till när han eller hon avled eller skulle ha varit berättigad till, om rätt till sådan pension hade inträtt vid tid-

¹ Prop. 1999/2000:91, bet. 1999/2000:SfU13, rskr. 1999/2000:235.

punkten för dödsfallet, eller 30 procent av inkomstgrundad ålderspension, beräknad enligt 6 kap. 2 § 1 samt 3 och 14–16 §§ lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension och 19–22 §§ lagen (1998:675) om införande av lagen om inkomstgrundad ålderspension, om den avlidne vid dödsfallet var berättigad till sådan pension, och

2. 25 procent av det för år 2003 gällande prisbasbeloppet.

Är flera barn berättigade till barnpension efter den försäkrade, skall det i andra stycket 1 nämnda procenttalet ökas med 20 för varje barn utöver det första. Detta belopp skall därefter delas lika mellan barnen. Vid beräkning av beloppet enligt andra stycket 1 skall bestämmelserna i 14 kap. 8 § lagen om allmän försäkring i dessa bestämmelsers lydelse före den 1 januari 2003 ha fortsatt tillämpning.

Vid beräkning av beloppet enligt andra stycket 2 skall bestämmelserna i 5 kap. 1, 3–7 och 11 §§ lagen om allmän försäkring och punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1277) om ändring i lagen om allmän försäkring, i dessa bestämmelsers lydelse före den 1 januari 2003, tillämpas.

5 § I fråga om efterlevande barn som vid utgången av år 2002 uppbär tilläggspension i form av barnpension enligt punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring på grund av dödsfall som inträffat före den 1 januari 1990 skall bestämmelserna i 4 § gälla med det undantaget att talet 30 i 4 § andra stycket 1 skall bytas ut mot talet 40, om barnpension i form av tilläggspension vid ikraftträdandet utges med denna andel till ett barn.

Omställningspension och garantipension

6 § I fråga om omställningspension på grund av dödsfall som inträffat före ikraftträdandet skall, i stället för vad som föreskrivs i 4 kap. 1–3 och 5 §§ lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, gälla följande.

I fråga om rätten till omställningspension skall 14 kap. 4 § första stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring i dess lydelse före den 1 januari 2003 ha fortsatt tillämpning.

Omställningspension skall beräknas som summan av

1. 40 procent eller, om det efter den avlidne finns barn som har rätt till barnpension enligt 2 kap. 1 och 2 §§ lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn efter honom eller henne, 20 procent av den förtidspension eller ålderspension som anges i 4 § andra stycket 1, och

2. 90 procent av det för år 2003 gällande prisbasbeloppet.

Vid beräkning av beloppet enligt tredje stycket 1 skall bestämmelserna i 14 kap. 8 § lagen om allmän försäkring, i dessa bestämmelsers lydelse före den 1 januari 2003, ha fortsatt tillämpning.

Vid beräkning av beloppet enligt tredje stycket 2 skall bestämmelserna i 5 kap. 1, 3–7 och 11 §§ lagen om allmän försäkring samt punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1277) om ändring i lagen om allmän försäkring, i dessa bestämmelsers lydelse före den 1 januari 2003, tillämpas.

7 § I fråga om garantipension till omställningspension på grund av dödsfall som inträffat före ikraftträdandet skall, i stället för vad som sägs i 4 kap.

6–12 §§ lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, gälla följande.

En efterlevande som är bosatt i Sverige skall, om villkoren i 8 kap. 4 och 5 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring i dessa bestämmelser lydelse före den 1 januari 2003 är uppfyllda och om minst tre års bosättnings tid eller minst tre år med pensionspoäng kan tillgodoräknas för den avlidne, ha rätt till garantipension beräknad enligt tredje–sjunde styckena.

Till grund för beräkning av garantipension skall ligga den omställningspension som den efterlevande har rätt till. Med omställningspension avses även efterlevandepension enligt utländsk lagstiftning som inte är att likställa med garantipension enligt denna lag.

För en efterlevande som helt saknar rätt till omställningspension eller vars omställningspension inte överstiger 1,49 gånger prisbasbeloppet skall den årliga garantipensionen motsvara 2,15 gånger prisbasbeloppet (basnivån) minskat med ett belopp som motsvarar den nämnda omställningspensionen.

För en efterlevande, som har rätt till omställningspension som överstiger 1,49 gånger prisbasbeloppet, skall den årliga garantipensionen motsvara skillnaden mellan 0,66 gånger prisbasbeloppet och 44 procent av den del av omställningspensionen som överstiger 1,49 gånger prisbasbeloppet.

Vid beräkning av garantipension enligt tredje–femte styckena skall, om inte annat följer av sjunde stycket, bestämmelserna i 5 kap. 1, 3–7 och 11 §§ lagen om allmän försäkring och punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1277) om ändring i lagen om allmän försäkring, i dessa bestämmelser lydelse före den 1 januari 2003, tillämpas.

För en avlidne för vilken det inte kan tillgodoräknas 40 års bosättnings tid skall vid beräkning enligt 5 kap. 1 § första stycket b lagen om allmän försäkring garantipensionens basnivå, 2,15 gånger prisbasbeloppet, minskas med en procent för varje år som det antal år för vilka bosättnings tid kan tillgodoräknas den avlidne understiger talet 40. Motsvarande avkortning skall göras av beloppen 1,49 respektive 0,66 gånger prisbasbeloppet. Motsvarande skall gälla även fall då garantipensionen beräknas enligt 5 kap. 1 § första stycket a lagen om allmän försäkring med den ändringen att minskningen i stället skall göras med 1,8 procent för varje år som det antal år för vilka pensionspoäng kan tillgodoräknas den avlidne understiger talet 30.

Särskild efterlevandepension och garantipension

8 § En efterlevande som vid utgången av år 2002 uppbär eller hade rätt till folkpension eller tilläggspension i form av särskild efterlevandepension enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring och som alltjämt uppfyller förutsättningarna i 8 kap. 6–10 §§ och 14 kap. 5 § samma lag i paragrafernas lydelse före den 1 januari 2003 har rätt till särskild efterlevandepension och garantipension till sådan pension enligt bestämmelserna i denna paragraf.

I fråga om efterlevande som avses i denna paragraf och som i december 2002 uppbär partiell särskild efterlevandepension skall pensionen beräknas och utges enligt följande:

med 85 procent av hel särskild efterlevandepension och garantipension till den som haft tre fjärdedelar av hel särskild efterlevandepension,

med 65 procent av hel särskild efterlevandepension och garantipension till den som haft halv särskild efterlevandepension,

med 28 procent av hel särskild efterlevandepension och garantipension till den som haft en fjärdedel av hel särskild efterlevandepension.

Vid beräkningen av särskild efterlevandepension skall gälla vad som föreskrivs i 6 § tredje–femte styckena. Den efterlevande skall vidare ha rätt till garantipension som beräknas enligt bestämmelserna i 7 § tredje–sjunde styckena. Därvid skall vad som där sägs om omställningspension avse särskild efterlevandepension.

Bestämmelserna i 8 kap. 12 § lagen om allmän försäkring i deras lydelse före den 1 januari 2003 skall gälla även efter utgången av år 2002. Därvid skall med särskild efterlevandepension likställas särskild efterlevandepension och garantipension till sådan pension beräknad enligt andra och tredje styckena. Minskning skall göras i första hand på garantipension och därefter på beloppet enligt 6 § tredje stycket 2 före minskning av annan särskild efterlevandepension.

Om den efterlevande har ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension utges inte särskild efterlevandepension.

För efterlevande som avses i denna paragraf skall gälla vad som föreskrivs dels om omställningspension och garantipension till sådan pension i 1, 7 och 8 kap. lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, dels om särskild efterlevandepension i 16 kap. 1 § tredje och femte styckena samt 2, 3, 7 a, 8 och 9 §§, 18 kap. 17 § och 20 kap. 3 § lagen om allmän försäkring i paragrafernas lydelse före den 1 januari 2003.

Änkepension och garantipension

9 § En efterlevande som vid utgången av år 2002 har rätt till folkpension eller tilläggspension i form av änkepension enligt övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring har rätt till änkepension och garantipension till sådan pension enligt vad som föreskrivs i 10–18 §§. Detsamma skall gälla om rätt till sådan änkepension uppkommer först efter ikraftträdandet men grundar sig på dödsfall som inträffat dessförinnan. För änkepension och garantipension till sådan pension enligt denna paragraf skall dessutom gälla vad som föreskrivs i 1, 7 och 8 kap. lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.

10 § Har rätt till tilläggspension i form av änkepension uppkommit på grund av ett dödsfall som inträffat före år 1990 skall änkan, oavsett när hon är född och om inte annat sägs i andra–fjärde styckena, för tid efter år 2002 ha rätt till änkepension beräknad enligt 6 kap. 5 § första stycket samt 7 § lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn. Detsamma skall gälla för änkor som är födda år 1929 eller tidigare och vars rätt till tilläggspension i form av änkepension har uppkommit på grund av dödsfall som inträffat under något av åren 1990–2002.

För rätt till änkepension beräknad enligt 6 kap. 5 § första stycket 2 lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn krävs att villkoren i 6 kap. 3 § samma lag är uppfyllda.

För en änka som avses i första stycket och som har fyllt 65 år beräknas änkepension med tillämpning av endast 6 kap. 5 § första stycket 1 lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.

För bedömningen av om rätt till änkepension föreligger skall 6 kap. 4 § lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn tillämpas.

11 § Har rätt till tilläggspension i form av änkepension uppkommit för en änka som är född under något av åren 1930–1944 på grund av ett dödsfall som inträffat under något av åren 1990–2002 skall hon, om inte annat sägs i andra eller tredje stycket, för tid efter år 2002 ha rätt till änkepension beräknad enligt 6 kap. 5 § första stycket samt 7 och 9–12 §§ lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.

För rätt till änkepension beräknad enligt 6 kap. 5 § första stycket 2 lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn krävs att villkoren i 6 kap. 3 § samma lag är uppfyllda.

För bedömningen av om rätt till änkepension föreligger skall 6 kap. 4 § lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn tillämpas.

12 § Har rätt till tilläggspension i form av änkepension uppkommit för en änka som är född år 1945 eller senare på grund av ett dödsfall som inträffat under något av åren 1990–2002 skall hon, om inte annat sägs i andra eller tredje stycket, för tid efter år 2002 ha rätt till änkepension beräknad enligt 6 kap. 6–13 §§ lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.

För rätt till änkepension beräknad enligt 6 kap. 5 § första stycket 2 lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn krävs att villkoren i 6 kap. 3 § samma lag är uppfyllda.

För bedömningen av om rätt till änkepension föreligger och med vilket belopp sådan pension skall utges skall 1 kap. 6 § och 6 kap. 4 § lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn tillämpas. Den minskning som avses i 1 kap. 6 § tredje stycket skall därvid i första hand göras på garantipension till änkepension.

13 § För änkor som avses i 10 och 11 §§ skall sådan del av änkepension som avses i 6 kap. 5 § första stycket 1 lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn beräknas med tillämpning även av 13 kap. 2 § första stycket tredje meningen lagen (1962:381) om allmän försäkring.

14 § I fall som avses i 10–12 §§ skall beräkningen ske på grundval av prisbasbeloppet för år 2003 i stället för prisbasbeloppet för dödsfallsåret.

15 § Har rätt till folkpension i form av änkepension uppkommit på grund av ett dödsfall som inträffat före år 1990 eller, såvitt gäller en änka som är född år 1944 eller tidigare, på grund av ett dödsfall som inträffat under något av åren 1990–2002, skall änkan för tid efter år 2002 ha rätt till garantipension till änkepension under de förutsättningar och i den utsträckning som följer av bestämmelserna i 6 kap. 14–17 och 22 §§ lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn samt 7 § fjärde och femte styckena denna lag.

16 § Har rätt till folkpension i form av änkepension uppkommit för en änka som är född år 1945 eller senare på grund av ett dödsfall som inträffat under något av åren 1990–2002, skall änkan för tid efter år 2002 ha rätt till

garantipension till änkepension under de förutsättningar och i den utsträckning som följer av bestämmelserna i 1 kap. 6 § tredje stycket, 6 kap. 14–17 och 22 §§ lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn samt 7 § fjärde och femte styckena denna lag. För en änka som avses i denna paragraf utges garantipensionen i förhållande till det antal år för vilka den avlidne maken vid utgången av år 1989 tillgodoräknats pensionspoäng för tilläggspension. För en avliden som inte kan tillgodoräknas 30 år med intjänade pensionspoäng, skall garantipensionens basnivå, 2,15 gånger prisbasbeloppet, minskas med 1,8 procent för varje år som det antal år för vilka pensionspoäng kan tillgodoräknas den avlidne understiger talet 30. Motsvarande avkortning skall göras av beloppen 1,49 respektive 0,66 gånger prisbasbeloppet. Avkortning enligt denna paragraf skall ske efter sådan minskning som avses i 6 kap. 22 § lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.

17 § Vid beräkning av änkepension enligt 6 kap. 5 § första stycket 2 lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn samt av garantipension enligt 7 § denna lag till en änka som avses i 10, 11 eller 15 § skall, om inte annat följer av andra stycket, bestämmelserna i 5 kap. 1, 3–7 och 11 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring samt punkterna 3 och 5 i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1277) om ändring i lagen om allmän försäkring, i dessa bestämmelsers lydelse före den 1 januari 2003, tillämpas.

För en avliden för vilken det inte kan tillgodoräknas 40 års bosättningsstid skall vid beräkning enligt 5 kap. 1 § första stycket b lagen om allmän försäkring garantipensionens basnivå, 2,15 gånger prisbasbeloppet minskas med en procent för varje år som det antal år för vilka bosättningsstid kan tillgodoräknas den avlidne understiger talet 40. Motsvarande avkortning skall göras av beloppen 1,49 respektive 0,66 gånger prisbasbeloppet. Motsvarande skall gälla även fall då garantipensionen beräknas enligt 5 kap. 1 § första stycket a lagen om allmän försäkring, i detta lagrumms lydelse före den 1 januari 2003, med den ändringen att minskningen i stället skall göras med 1,8 procent för varje år som det antal år för vilka pensionspoäng kan tillgodoräknas för den avlidne understiger talet 30.

Avkortning enligt denna paragraf skall ske efter sådan minskning som avses i 6 kap. 7 och 22 §§ lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn.

18 § Om en änka som avses i 10 § har beviljats tilläggspension i form av änkepension före den 1 januari 1990 och denna dragits in före denna tidpunkt till följd av att hon ingått äktenskap, skall vid tillämpningen av 6 kap. 4 § lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn gälla att änkepensionen skall börja betalas ut på nytt även i fall då det nya äktenskapet upplöses efter att ha bestått i fem år eller mer, dock under förutsättning att detta äktenskap ingåtts efter den dag då mannen fylldes 60 år.

Samordning med livränta

19 § Om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn har beviljats på grund av dödsfall som inträffat före ikraftträdandet skall minskning enligt

7 kap. 11–13 §§ lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn göras med 45 procent av varje livränta som överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet. Minskningen skall göras på det belopp som anges i 4 § andra stycket 2 respektive 6 § tredje stycket 2 före minskning av annan tilläggspension.

20 § I fall som avses i 4, 6 och 8 §§ denna lag skall bestämmelserna i 7 kap. 11 § första stycket sista meningen och 12 § sista meningen lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn tillämpas endast på pension som beräknats enligt 4 § andra stycket 1 och 6 § tredje stycket 1.

På regeringens vägnar

GÖRAN PERSSON

INGELA THALÉN
(Socialdepartementet)

